

אנו לדבר על כל אחת מהן בנפרד נראה מה היתה מידת ההצלחה בביעורן ועד היכן הגענו בפיקוח עליהן.

מחלות הנגרמות ע"י ניצוליות

עם הפיקוח או הביעור של קבוצת המחלות הכרוניות ניתנת האפשרות לחקלאים לגדל את בעלי-החיים בצורה האינטנסיבית ביותר ולנצל את "המכונה החיה" עד לקצה הגבול האפשרי לשם תפוקה של עבודה, חלב, בשר, צמר, ביצים ועבודה.

ככל שהפוריות, הן של האדמה והן של בעלי-החיים עולה, כן ישנה נטיה בבעלי-החיים לעבור את גבול יכולתם האופטימאלי. זהו השלב השלישי בגידול בעלי-החיים במשק החקלאי — או השלב בו מופיעות הפרעות או מחלות פיזיולוגיות, תזונתיות ומטבוליות, הפרעות המדאיות גות את החקלאי, מגדל המקנה והעופות והנזנות את האות לקצה האפשרות בה יכולה לעמוד "המכונה החיה" שלו.

בשלב זה על החקלאי המגדל ומטפח בעלי-החיים, להיות ער ביותר ולהצטייד בידענות רחבות על בעלי-החיים שהוא בחר לגדל ולטפח, אם ברצונו לשמור על תנובתם הגבוהה וכן על בריאותם.

ש. פריאמיר

רופא וטרינארי

טנסיביים, שהלכו וחדרו יותר ויותר למשק בעלי-החיים, החלו מתפשטות מחלות מקבוצה אחרת, שונה מקבוצת המחלות האפיוואטיות. על קבוצה זו נמנות מחלות כרוניות שמהלכן אטי וממושך כגון: שחפת, הפלה מדבקת, דלקת עטין וכו'.

נגד מחלות אלו יש אמנם בכוחו של החקלאי הבודד או של קבוצות חקלאים מאורגנות להילחם ובמקרים רבים הוא יכול להן, אך הצלחה זו מותנית במידת התפשטותה של המחלה במשק.

משהתפשטה המחלה במידה ניכרת, והמצב דומה גם בעדרי המשקים השכנים, היא מתחילה להיות בעייה כלכלית לאומית, ואז מוטלת על המדינה החובה לפעול, להעמיד לרשות החקלאי את השירותים הוטרינריים, ובכוחות המשותפים של החקלאים והממשלה מתגברים עפ"י רוב על קבוצת מחלות זו ומכריעים אותן: מבערים אותן כליל או מפקחים עליהן עד למצב שאין הן הוות עוד גורם כלכלי משקלאומי.

ברוב הארצות המתקדמות הצליחו בכוחות המשותפים להתגבר על כמה וכמה מהמחלות המדבקות המשתייכות לקבוצה הזו, המחלות הכרוניות, הגורמות למכשולים ולעיכובים רציניים ביותר בהתפתחות ענפי גידול בעלי-החיים המשקים למיניהם.

גם בארץ, מאז ההתישבות היהודית בה ועם הכנסת גזעים משובחים של בעלי-החיים, נלחמים החקלאים והממשלה במחלות אלו ובבר

▲ בשיים האחרונות נערכים ניסויים מרובים בהחדרת שינוי לתפריט המזון של פרות חלב, תוך מגמה לחסוך בחלבון שבמזונות טבעיים. בוויגרזייה (ארה"ב) נערכו ניסויים מסוג זה עם 91 פרה מנזע הולשטיין-פריזי, והתוצאות שהושגו סוכמו כדלהלן: כשחלקו של השינוי בהספקת חנקן בתפריט המזון נע בין 38% ל-48%, התבלטה פחיתה בולטת בתנובת הפרות. כן נגרמה פחיתה בתנובה כשהשינוי סיפק 21%-23% מתצדוכת החנקן, ורק לאחר שהופחת חלקו של השינוי עד ל-11% (מהתצדוכת הכללית של חנקן) לא הופיעה פחיתה ברמת ההנבה. כשהשינוי סיפק 22% מתצדוכת החנקן, פחתה כמותו בחלב ועלתה כמותו בשתן, תוך השוואת נתונים אלה לנתונים שנתקבלו בפרות עם 11% חנקן בצורת שינוי בתפריטן.

▲ על ידי הוספת 3-2.5 מיליון יחידות בינלאומיות של ויטאמין A, 375,000 עד 450,000 יחידות ויטאמין D₃ ו-300 מיליגרם ויטאמין E לתמיסת המהילה של הזירמה, ובנוסף לזה — העשרת תפריט המזון של הפרים בוויטאמינים, הושג שיפור ניכר של הזירמה בפרים מסויימים, בבדיקת תוצאות ההזרעה וההפרייה נתברר שהודות לשיפור הזירמה בדרך הנ"ל והפחתת תמותת השגר בלידה עד לחצי.

(מתוך Schweizer Archiv für Tierheilkunde)